

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 26.11.2020

Saka vart samrøystes vedteke sete på saklista utan saksframlegg.

Marthe Hammer (SV) sette på vegner av SV, A, Krf, MDG og Sp fram slikt forslag:

«Vestland treng eit dedikert Utrykkingspoliti

I samband med politimeldinga, som ligg til handsaming i Justiskomiteen, vert det varsla at Politidirektoratet vil få oppdrag i 2020, i samarbeid med Statens vegvesen, å gjennomføra ei utgreiing om avvikling av Utrykkingspolitiket. Når ei slik vurdering er gjort, vil regjeringa ta stilling til saka.

Fylkesutvalet i Vestland er skeptiske til kva ei slik utgreiing vil resultera i og meiner UP må oppretthaldast og styrkast i framtida.

Fylkesutvalet vil på oppfordring frå Trafikktryggingsutvalet i Vestland ta opp saka og gi ei uttale på dette. Grunngevinga for å oppretthalde UP er, m.a.:

- UP gjer ein viktig og god jobb i våre distrikt. Vestland har historisk sett ofte lege på ulukkestoppen, og ikkje greidd å halde følgje med nasjonal utvikling i reduksjon av tal drepne og hardt skadde. Vi treng dei effektive verkemidla som finst for å halde fram arbeidet mot nullvisjonen.
- UP sikrar at kontrollar skjer, særleg på utsette strekningar på E39 både sør og nord i fylket, samt på E16 mellom Sogn og Bergen.
- Ei avvikling av UP vil ikkje løysa kapasitetsproblema i politidistrikta. Dei i underkant av 300 UP-stillingane på landsbasis inngår allereie i dag i politidistrikta sine uniformerte styrkjer. Stillingane vart i si tid tilført politidistrikta og øyremerkt trafikkteneste (UP-teneste). I tillegg utgjer UP-patroljane ein fleksibel og mobil bistandsressurs for politidistrikta ved ekstraordinære hendingar.
- Derimot vil ei avvikling av UP ha ei svært negativ effekt på det samferdslepolitiske målet nullvisjonen, og dermed også det regionale trafikksikringsarbeidet i Vestland. Transportøkonomisk intitutt har fleire gonger dokumentert at politikontrollar har ei sterk førebyggjande effekt på trafikkfarleg åtferd og at tiltaket er samfunnsøkonomisk lønsamt. Om UP vert avvikla, meiner me at etappemålet om maksimalt 350 drepne og hardt skadde i 2030 må reviderast. Saka har difor også stor relevans for arbeidet med Nasjonal transportplan 2022-2033.
- Mykje tyder på at politidistrikta ikkje vil prioritera trafikksikringsarbeidet og oppretthalda dagens kontrollaktivitet. UP er spydspissen i politiet sitt trafikksikringsarbeid. Det viser seg att i at UP jobbar meir strategisk, målretta og kunnskapsbasert enn dei einskilde politidistrikta på dette området. Dessutan er UP garantisten for at politiet prioriterer arbeidet. All erfaring viser at tilbakeførte tenestemenn vil verta sett til andre prioriterte politioppgåver dersom ressursane vert overførte til politidistrikta.
- UP jobbar kostnadseffektivt. Kontrollane er nøye planlagde og kunnskapsbaserte, noko som gjer at UP ofte avdekkjer langt meir enn berre kriminalitet i trafikken, t.d. vinningskriminalitet og narkotika. Desse høva vert handsama på staden og sendt raskt vidare i straffesakskjeda.
- Store delar av befolkninga ynskjer politikontrollar langs vegane. Politiet sine innbyggjarundersøkingar viser at svært mange fryktar trafikkfarlege hendingar. Undersøkinga syner òg at tilliten til politiet si evne til å handtera slike hendingar er høg.
- Erfaringar frå politikontrollar syner at urovekkjande mange førarar køyrer rusa eller for fort på vegane våre. Dette viser seg att i dødstala, som dessverre er høgare enn i fjor. Det er trong for politiet langs vegane, og utan UP vert resultatet mindre synleg politi i trafikken.
- TØI framhevar ofte i rapportane sine at trafikantane sin subjektive oppdagingsrisiko (dvs. den einskilde trafikant si reelle frykt for å bli stansa i kontroll om ein bryt lovar og reglar i trafikken) er eitt viktig element i det totale trafikksikringsarbeidet. Dersom UP vert avvikla, vil det truleg gå kort tid før trafikantane oppdagar at politiet er fråverande på hovudvegnettet, med dei opplagte konsekvensar det kan føra med seg.

- Erfaringar frå andre skandinaviske land som har avvikla sine tilsvarande, dedikerte UP-ressursar, er ikkje bra i eit trafikksikringsperspektiv. Både Sverige, Danmark og Finland rapportering om svekka trafikksikringsarbeid. I Sverige opplever ein at talet registrerte fartsovertredingar er meir enn halvert i høve til nivået for rundt 10 år sidan, grunna kraftig reduksjon i politiet sine manuelle fartskontrollar. Reduksjonen er særskilt etter 2015, då dei omorganiserte politiet.

Fylkesutvalet i Vestland fylkeskommune ber difor om at Utrykkingspolitiet held fram som eige særorgan i politiet, til gode for både det nasjonale og regionale trafikksikringsarbeidet. Vestland fylke har spreidd busetnad og synleg politi er svært viktig i eit førebyggjande perspektiv.»

Noralv Distad (H) sette fram slikt forslag:

«Vestland fylkeskommune er oppteken av at arbeidet for trafikktrygging vert styrka. Utrykkingspolitiet gjer i dag ein svært viktig jobb. Deira funksjon må vidareførast og styrkast.»

Avrøysting

Distad sitt forslag fekk 5 røyster (H og FNB) og fall.

Hammer sitt forslag vart vedteke oversendt til Stortinget v/Vestlandsbenken, Justiskomiteen, Politidirektoratet og Justisdepartementet mot 7 røyster (H, Frp og FNB).

Fråsegn

Vestland treng eit dedikert Utrykkingspoliti

I samband med politimeldinga, som ligg til handsaming i Justiskomiteen, vert det varsla at Politidirektoratet vil få oppdrag i 2020, i samarbeid med Statens vegvesen, å gjennomføra ei utgreiing om avvikling av Utrykkingspolitiet. Når ei slik vurdering er gjort, vil regjeringa ta stilling til saka.

Fylkesutvalet i Vestland er skeptiske til kva ei slik utgreiing vil resultera i og meiner UP må oppretthaldast og styrkast i framtida.

Fylkesutvalet vil på oppfordring frå Trafikktryggingsutvalet i Vestland ta opp saka og gi ei uttale på dette. Grunngevinga for å oppretthalde UP er, m.a.:

- UP gjer ein viktig og god jobb i våre distrikt. Vestland har historisk sett ofte lege på ulukkestoppen, og ikkje greidd å halde følgje med nasjonal utvikling i reduksjon av tal drepne og hardt skadde. Vi treng dei effektive verkemidla som finst for å halde fram arbeidet mot nullvisjonen.
- UP sikrar at kontrollar skjer, særleg på utsette strekningar på E39 både sør og nord i fylket, samt på E16 mellom Sogn og Bergen.
- Ei avvikling av UP vil ikkje løysa kapasitetsproblema i politidistrikta. Dei i underkant av 300 UP-stillingane på landsbasis inngår allereie i dag i politidistrikta sine uniformerte styrkjer. Stillingane vart i si tid tilført politidistrikta og øyremerkt trafikkteneste (UP-teneste). I tillegg utgjer UP-patroljane ein fleksibel og mobil bistandsressurs for politidistrikta ved ekstraordinære hendingar.
- Derimot vil ei avvikling av UP ha ei svært negativ effekt på det samferdslepolitiske målet nullvisjonen, og dermed også det regionale trafikksikringsarbeidet i Vestland. Transportøkonomisk intitutt har fleire gonger dokumentert at politikontrollar har ei sterk førebyggjande effekt på trafikkfarleg åtfærd og at tiltaket er samfunnsøkonomisk lønsamt. Om UP vert avvikla, meiner me at etappemålet om maksimalt 350 drepne og hardt skadde i 2030 må reviderast. Saka har difor også stor relevans for arbeidet med Nasjonal transportplan 2022-2033.
- Mykje tyder på at politidistrikta ikkje vil prioritera trafikksikringsarbeidet og oppretthalda dagens kontrollaktivitet. UP er spydspissen i politiet sitt trafikksikringsarbeid. Det viser

seg att i at UP jobbar meir strategisk, målretta og kunnskapsbasert enn dei einskilde politidistrikta på dette området. Dessutan er UP garantisten for at politiet prioriterer arbeidet. All erfaring viser at tilbakeførte tenestemenn vil verta sett til andre prioriterte politioppgåver dersom ressursane vert overførte til politidistrikta.

- UP jobbar kostnadseffektivt. Kontrollane er nøye planlagde og kunnskapsbaserte, noko som gjer at UP ofte avdekkjer langt meir enn berre kriminalitet i trafikken, t.d. vinningskriminalitet og narkotika. Desse høva vert handsama på staden og sendt raskt vidare i straffesakskjeda.
- Store delar av befolkninga ynskjer politikontrollar langs vegane. Politiet sine innbyggjarundersøkingar viser at svært mange fryktar trafikkfarlege hendingar. Undersøkinga syner òg at tilliten til politiet si evne til å handtera slike hendingar er høg.
- Erfaringar frå politikontrollar syner at urovekkjande mange førarar køyrer rusa eller for fort på vegane våre. Dette viser seg att i dødstala, som dessverre er høgare enn i fjor. Det er trong for politiet langs vegane, og utan UP vert resultatet mindre synleg politi i trafikken.
- TØI framhevar ofte i rapportane sine at trafikantane sin subjektive oppdagingsrisiko (dvs. den einskilde trafikant si reelle frykt for å bli stansa i kontroll om ein bryt lovar og reglar i trafikken) er eitt viktig element i det totale trafikksikringsarbeidet. Dersom UP vert avvikla, vil det truleg gå kort tid før trafikantane oppdagar at politiet er fråverande på hovudvegnettet, med dei opplagte konsekvensar det kan føra med seg.
- Erfaringar frå andre skandinaviske land som har avvikla sine tilsvarande, dedikerte UP-ressursar, er ikkje bra i eit trafikksikringsperspektiv. Både Sverige, Danmark og Finland rapportering om svekka trafikksikringsarbeid. I Sverige opplever ein at talet registrerte fartsovertredingar er meir enn halvert i høve til nivået for rundt 10 år sidan, grunna kraftig reduksjon i politiet sine manuelle fartskontrollar. Reduksjonen er særskilt etter 2015, då dei omorganiserte politiet.

Fylkesutvalet i Vestland fylkeskommune ber difor om at Utrykkingspolitiet held fram som eige særorgan i politiet, til gode for både det nasjonale og regionale trafikksikringsarbeidet. Vestland fylke har spreidd busetnad og synleg politi er svært viktig i eit førebyggjande perspektiv.